Forrás:
Berde Csaba (2022): Emlékek és hagyományok. Gyakorlati Tanszéktől a Vezetés- és Szervezéstudományi Intézetig 150 éves a vezetés és szervezés oktatása Debreceni Egyetem. pp. 26-29. ISBN 978-963-490-452-6

Dr. Ács Antal
Tanszékvezető: 1956-1979

1956-ban dr. Ács Antal, az akkor már elismert vetőmagtermesztési szakember és nemesítő, vette át a Tanszék vezetését és a Tangazdaság irányítását, igazgatóhelyettesi beosztásban. 1958-ban a Tanszék neve az Alkalmazott Üzemtani Tanszék lett, melynek oktatói állománya, összetétele 1975-ig alig változott. Az elnevezés arra utalt, hogy a gyakorlati oktatás tantárgyai mellett olyan új területek is bekerültek a Tanszék oktatási programjába, amelyekről valójában nem tudták eldönteni, hogy elméleti ismeretanyag, vagy gyakorlati tantárgy-e, és ezt az átmeneti helyzetet akarták kifejezésre juttatni az „alkalmazott üzemtani" megnevezéssel. A Tanszék tantárgyai között határozottan megjelent a Munkaszervezési ismeretek, melynek oktatására két féléven keresztül került sor, heti két óra előadás, és két óra gyakorlat keretében, valamint a Vezetési ismeretek, a képzés utolsó két félévében szintén heti két óra előadás és két óra gyakorlat keretében. Ebben az időszakban a Tanszék oktatói gárdája még szervesen beépült a Tangazdaság vezetésébe. 1953 és 1970 között maga a Mezőgazdasági Akadémia is látványos fejlődésnek indult. Először 1962-ben Agrártudományi Főiskola, három éves képzési idővel, majd 1967-ben egyetemi jellegű Főiskola, négy éves képzési idővel, végül 1970-ben Debreceni Agrártudományi Egyetemmé alakult, öt éves képzési idővel. Ennek hatására jelentős mértékben nőtt a tanszék oktatóinak óraterhelése, oktatási, kutatási feladata is. Az oktatott tárgyak közül a gyakorlati alapozó tárgyak a képzési időszak elejére, az I., II., évfolyamra kerültek. A szervezési és vezetési ismeretek pedig a képzési időszak utolsó két évfolyamán kerültek oktatásra, mint elméleti tantárgyak, de még heti két óra kiscsoportos, vagy tanulócsoportos szintű gyakorlatok is kapcsolódtak hozzájuk. A Tangazdaság igazgatója minden esetben az Agrártudományi Főiskola/Egyetem mindenkori rektora volt. Mellette Ács Antal tanszékvezető professzor igazgatóhelyettesi/rektorhelyettesi beosztásban irányította a Tangazdaságban folyó munkákat is. Ebben a periódusban olyan sajátos helyzet alakult ki, hogy 1970 és 1977 között

dr. Ács Antal volt az egyetem rektora, a Tangazdaság igazgatója és a Tanszék vezetője egy személyben. Ilyen helyzet az Intézmény történetében, az 1930-as években fordult elő dr. Halász Miklós esetében.

1956 és 1975 között a Tanszék oktatói állománya kialakult, az oktatási feladatok ellátását egy 6-7 fős oktatói gárda képes volt megoldani. Mind az oktatással foglalkozó szakemberek, mind pedig a Tangazdaságot irányító szakemberek megválasztásánál, Ács professzor következetesen a szakmai szempontokat tartotta szem előtt, a politikai elvárásokkal szemben. Főnemesi származású, kommunisták által üldözött kommunista, pap családból, katonai családból származó, hadapródiskolában szocializálódott, vagy intézői múlttal rendelkező egyaránt előfordult a szakember gárdában. Mind úgy, hogy ő maga a vallását köztudottan gyakorló, hithű katolikus, párton kívüli volt. Valószínű, hogy a kapcsolatrendszere a Tangazdaság és az Egyetem eredményei tették őt elfogadottá. Országos vezetőkhöz, mint Karakas László Munkaügyi-, Klenczner András Államigazdasági-, Dimény Imre és Váncsa Jenő Mezőgazdasági Miniszterekhez személyes barátság fűzte. Velük még én magam is, mint pályakezdő gyakornok, többször személyesen találkoztam, mivel gyakran megfordultak a Tanszéken és a Tangazdaságban. Ványi Józseftől, az Államigazdaságok Igazgatóságának megyei vezetőjétől, amikor kinevezték a Philaxia vezérigazgatói székébe, még én is kaptam búcsú puszit. A Tangazdaság és az Alkalmazott Üzemtani Tanszék olyan mértékben összeépült, hogy a Tanszéknek az Egyetem területén nem volt önálló elhelyezése, infrastruktúrája, hanem a Tangazdaság irodája volt a Tanszék székhelye is. 1970-ben az elnevezése Munkaszervezési és Vezetési Tanszékre módosult. Ez a névváltozás már jelezte, hogy a gyakorlati oktatás mellett más diszciplínák művelése is megjelent, sőt előtérbe került a szervezés és a vezetés. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a Tangazdaság és a Tanszék szétválása, ugyanis az új állami gazdaságokra vonatkozó törvény, a tangazdaságokat, már nem az Egyetemhez tartozó szervezetként kezelte, hanem az Állami Gazdaságok közé sorolta be. A Tanszéki állományban lévő oktatók a Tangazdáságban is különböző vezetői funkciókat töltöttek be. Az önállóvá vált Tangazdaság jövedelem-centrikus gazdálkodási tevékenysége már nehezen volt összeegyeztethető az egyre növekvő oktatási feladatokkal.

A Tanszéki oktatók kettős státusza már nem támogatta az oktatás és a gazdálkodás eredményességét és a személyes akadémiai és üzleti karrier sem volt összeegyeztethető. Mivel a Tanszék nem rendelkezett önálló épülettel, Ács professzor kedvező egyetemi és társadalmi pozíciójával és kapcsolataival egy új tanulmányi épület felépítésének lehetőségét teremtette meg. 1973-ban felépült az Egyetem területén a „D" épület, amelyben, helyet kapott a Munkaszervezési és Vezetési Tanszék, az Informatikai Központtal és a Továbbképzési Intézettel együtt. Ezzel megteremtette a lehetőséget a Tanszék önálló infrastruktúrájának kialakítására, és elkezdődött a rugalmas elszakadása a Tangazdaságtól. Hivatalosan ez 1975. január 1-én következett be, de elhúzódó hosszantartó folyamat volt. Azok, akik egyetemi státuszba kerültek, még sokáig ellátták a korábbi szakmai feladataikat a gazdaságban is, azok, akik a gazdaságban maradtak szükség szerint részt vettek az oktatásban is. A rektori ciklus végéig, 1977 júliusáig Ács professzor maradt a Tangazdaság igazgatója. Ez jelentette a végleges, funkcionális szétválást, de a kapcsolat még sokáig megmaradt, az önálló gazdaság első igazgatója a Tanszék korábbi adjunktusa dr. Papp Imre és az őt követő dr. Forgács Barna is a Tanszéken doktorált. A gazdaság még évtizedekig a gyakorlati oktatás fő bázisa maradt és a Debreceni Agrártudományi Egyetemi Tangazdaság elnevezéssel egészen a 90-es évek elején bekövetkező privatizálásáig őrizte a közös múlt emlékét.

Dr. Ács Antal egy igazi modernkori polihisztor volt. Vetőmagtermesztési szakemberként a tangazdasági hibrid kukorica vetőmag üzem felépítésével és az erre alapozott

hibridvetőmag előállító- és feldolgozó rendszer kialakításával az Alföld egyik meghatározó és még ma is ható agráripari innovációját valósította meg az ötvenes évek elején Debrecenben. Nemesítőként hét államilag elismert és két szabadalmaztatott zöldborsó, egy államilag elismert, a legendásan ízletes zöld húsú, Magyar Kincs sárgadinnye fajták előállítása fémjelzi munkásságát. Vezetőként a Tangazdaság kilenc alkalommal lett „Kiváló Vállalat" és egyszer elnyerte a „Minisztertanács és a SZOT Vörös Vándor Zászló"-t, ami akkoriban a legmagasabb vállalati kitüntetésnek számított. Tanszékvezetőként és oktatásszervezőként az általa vezetett tanszék nevének kétszeri megváltoztatásával – 1958-ban Gyakorlati Tanszékről, Alkalmazott Üzemtanira, 1970-ben Munkaszervezési és Vezetési Tanszékre – átállította az oktatás profilját a szervezés és vezetés irányába, megteremve ezzel a hosszú távú fejlődés lehetőségét. Ehhez a „D"-épület felépítésével a kor színvonalának megfelelő infrastrukturális feltételeket is megteremtette. Szoros kapcsolatot épített ki az ország három klasszikus mezőgazdaságtudományi egyeteme, Óvár, Keszthely és Debrecen társtanszékei között, az oktatási elképzelések, tantárgyak és tananyagok közös alakítása és a közös elképzelések könnyebb megvalósítása érdekében. „Ez az, amikor a vezetési tanszékek példát mutatnak a vezetési módszerekben." – mondta – „Egyedül nem megy, de közösen minden sikerülhet". Ennek az együttműködésnek az eredményeként jelent meg 1968-ban, Magyarországon elsők között, vezetéssel foglalkozó tudományos könyv „Mezőgazdasági nagyüzemek vezetésének gyakorlata" címmel, a három tanszék vezetőjének, Ács Antal (Debrecen), Belák Sándor (Keszthely), Kovács László (Óvár) neve alatt. Eredményeinek külföldi elismeréseként 1985-ben a Wroclavi Mezőgazdasági Akadémia Honoris Causa doktorrá fogadta. Dr. Ács Antal professzor nyugdíjba vonult, de élete végéig folytatta nemesítői kutatásait, rendszeresen bejárt a Tanszékre, tanácsaival, tapasztalataival segítette munkánkat, előre haladásunkat.